

[Gert Petersen]

I samme nummer anklages en række lande for krænkelse af menneskerettighederne, og det er naturligvis tilfældigt, hvad der netop i det nummer er kommet med. Men det drejer sig om Tyrkiet, Egypten, El Salvador, Tjekslovakiet, Zaire, Indien, Bahrain, Guatemala, Uruguay, Sydkorea, Argentina, og så får Frankrig også et lille rap over fingrene.

Jeg benægter ikke, at der sker krænkelse af menneskerettighederne i Sovjetunionen og andre østeuropæiske lande. Jeg anser det også for rigtigt, at disse krænkelse fremdrages, også i Madrid, og at man protesterer imod dem, men det er groft hyklerisk, når man samtidig lader andre, ofte værre, krænkelse ligge, fordi de finder sted i det, som præsident Reagan og hans tilhængere her i tinget, som vi har hørt det nu her på det sidste, utvivlsomt anser for den frie verden.

Samtidig, og det er endnu værre, er det en ufattelig proportionsforvridning, at man lader dette problem overskygge den utrolig vigtige diskussion om, hvordan vi får gjort Europa til et langt mere trygt sted end i dag.

Madridmødet bør primært bruges til en effektiv indsats mod spænding og krigsfare. Tiden er moden til afholdelse af en europæisk nedrustningskonference omfattende både nukleare og konventionelle våben. En sådan konference burde forberedes i Madrid. På en sådan konference kunne man også tage hele spørgsmålet om de såkaldt eurostrategiske våben, altså raketterne i Vest og Øst, op på ny, og måske kunne der findes en ny og bedre start på drøftelserne.

Men for overhovedet at komme nogen vegne må SALT II ratificeres. SALT II har mange svagheder, men den rummer også reelle fremskridt, og den er forudsætningen for at komme i gang med de direkte nedskæringer, som indbefattes i begrebet SALT III.

Det er blodig ironi, at USA kan sabotere dette beskedne fremskridt, for det er Europa, som først af alle bliver knust, hvis det går galt. Derfor må de europæiske stater lægge et meget stærkt pres på USA for at få SALT II ratificeret, uanset Reagans store ord for valget. Jeg tror faktisk næsten, at udenrigsministeren er enig med mig heri. Hvis SALT-processen går i stå, må den danske regering tage sin stilling op til overvejelse, sagde han noget kryptisk, men sådan taler udenrigsministre måske.

Jeg synes, det bør siges langt stærkere, og at Danmark bør arbejde på at få Madridkonferencen til at sige det. For selv om erfaringerne har lært os at være beskedne, nærmer vi os et punkt, hvor vi ikke mere har råd til denne beskedenhed. Vi må sætte os større mål.

I det omtalte interview formulerede Alva Myrdal en europæisk målsætning, som ikke er beskedne, men nødvendig – og jeg citerer: »At atomvåbnene skal væk fra europæisk territorium«.

Jeg husker diskussionen herom i 1960'erne, hvordan Rapackiplanen blev kvalt i velvilje, men kvalt blev den altså, og dengang så det endda mere realistisk ud, for atomoprustningen i Europa var langtfra så fremskreden, som den er nu. Men just fordi den nu er så fremskreden, at Europas lande med Alva Myrdals ord er blevet gidsler i supermagtspillet, er behovet for atomnedrustning i Europa langt mere påtrængende end for 10–20 år siden, og jeg synes egentlig, at den såkaldte realisme er det samme som en defaitisme, en sløv accepteren af, at glidturen fortsætter mod afrunden.

Hvad kan Danmark gøre? Vi kan fremføre disse tanker, argumentere for dem overalt, men vi kan også gøre noget selv. Vi kan optage forhandlinger med de andre nordiske lande om i det mindste at gøre Norden til en permanent atomvåbenfri zone. Kan de nordiske lande blive enige herom, bør man naturligvis også søge Østersøen inddraget gennem forhandlinger med Warszawapagten. Et nordisk eksempel kunne smitte af på Balkanområdet. Det er mest fremkommeligt faktisk at starte i disse to hjørner af Europa, hvor der ikke i forvejen findes kernevåben bortset fra søterritorierne. Men hvis det skete, ville en række mindre stater i Europa, både alliancefri og alliancebundne stater, stå med stærke argumenter over for de store, når det kommer til det, som jo er det afgørende skridt, nemlig en atomvåbenfri zone i Centraleuropa.

Er det realistisk? Jeg bilder ingen ind, at det er nemt, eller at det er risikofrit, eller at det er muligt fra den ene dag til den næste. Jeg er bare helt overbevist om, at det er nødvendigt, at en sådan politik, hvis langsigtede mål er at fordrive atomvåbnene fra Europa, sådan som Alva Myrdal er inde på som et helt afgørende bidrag til international af-